

Veszendőben az egyház prófétai dimenziója

Egy USA-beli előadásában *Martin Werlen*, a svájci Einsiedeln bencés apátja bírálta az egyház prófétai dimenziójának elvesztését, valamint azt, hogy az egyház néma marad korunk számos kihívásával kapcsolatban; védelmébe vette, hogy egyes svájci egyházmegyéék beleszólási jogot követeljenek a püspökválasztásba, továbbá bírálta, hogy Róma túlságosan szűkösen értelmezi az apostoli kollégiumot mint az egyházi hivatalok betöltését engedélyező testületet.

A II. Vatikáni Zsinat prófétai dimenziója kivesszett a mai egyházból, mondta angolul elmondott beszédében Werlen; noha azóta születtek valóban prófétai dokumentumok, például VI. Pál pápa *Populorum progressio* kezdetű enciklikája vagy II. János Pál pápa *Novo millennio ineunte* kezdetű apostoli irata, de megfélekedtek arról, hogy a *Lumen gentium* zsinati dokumentum azt írja: „Krisztus nem csupán a hierarchián keresztül működik profetikusan, hanem a laikusokon keresztül is” (35. pont).

Werlen szerint a nyugati egyházat a „túlintézményesülés” veszélye fenyegeti: „Az egyháznak nem hivatása, hogy rendszereket vagy hatalmi pozíciókat védelmezzen”, mondta az apát, majd így folytatta: „Az sem hivatása az egyháznak, hogy párhuzamos társadalmat építsen föl. Az egyháznak az a hivatása, hogy a társadalom kovásza legyen: füle legyen Isten szívében, keze pedig a kor útőerén!”

„Evangélium és eleven hagyomány”

Werlen utalt II. János Pál pápa *Novo millennio ineunte* kezdetű apostoli iratának első pontjára: Az egyháznak az a hivatása, hogy „hálásan megemlékezzék a múlttól, szenvedélyesen a jelenben éljen, és bizalommal a jövőre irányítson minket”. Hol van ma már ez a lelkesedés?, kérdezi az apát, hol a bizalom?

„Legalábbis Európában ma valóban nélkülözünk”, jelentette ki Werlen, s a Róma által kiadott dokumentumokból is hiányzik. A prófétai dimenzióban semmi új nincs. Ismét a *Novo millennio ineunte*-t idézte: „A program már adott: mindig is létezett, az evangéliumból és az eleven hagyományból áll” (29. pont). Ehhez az eleven hagyományhoz hozzátartozik a II. Vatikáni Zsinat is, s a zsinat által világszerte megkövetelt liturgiareform.

„Jó Hír” a nőknek is, az elváltaknak is

„Hogyan lehetséges, hogy egyházként némák vagyunk korunk oly sok kihívásával kapcsolatban?” – kérdezi az apát. Hiszen az evangélium nemcsak az elmúlt korok számára szóló Jó Hír, hanem a mi korunk számára is. „A nők számára is, az elváltak és újrarahasodottak számára is, a bűnösök számára is – a bűnösök számára különösen!”

Amikor 2005 augusztusában az elváltakkal és újrarahasodottakkal kapcsolatos egyházi bánásmódról kérdezték, XVI. Benedek pápa elismerte, hogy az egyháznak nincs kielégítő válasza erre. „De mi történt azóta?”, kérdezi Werlen. „Meglepő-e, ha korunk embere már nem tart minket illetékesnek és megbízhatónak ilyen ügyekben?”

Az Apostolok cselekedetei bátor egyháza

„Meggyőződés”, folytatta az apát, „hogy az evangéliumhoz és az eleven hagyományhoz való hűség utakat nyit nekünk a jövőbe.” Mátyás apostolra hivatkozott, akinek emléknapiján tartotta előadását. A fiatal egyház bátran döntött, amikor a Júdás öngyilkossága nyomán a Tizenkettőben támadt úrt Mátyással töltötte be – jöjjön a többi apostol mind maga Jézus hívta meg. Később pedig az egyháznak volt bátorsága tizenkettőnél is több püspök, és nem is csupán halászok megválasztásához.

Werlen apát a továbbiakban Aranyszájú Jánosra hivatkozott, aki hangsúlyozta, hogy Péter nem egyedül döntött Mátyás megválasztásáról, hanem rábízta azt a tanítványok összességére, majd csodálkozását fejezte ki, hogy az egyház jog nem igazolja a püspökök rendelkezésének szokásos gyakorlatát. Viszont néhány svájci püspökségtől elvárják, hogy igazolja gyakorlatát, amikor is minden megkeresztelt és megbérmált katolikus bevonnak az új püspök megválasztásába. A svájci katolikusok egyáltalán nem eretnek e tekintetben; az ő oldalukon áll a Biblia, Aranyszájú János és a bencés hagyomány is, amelynek értelmében az apátot a közösség választja.

A fiatalokat meghallgatni, a kritikát gondosan megfontolni

Szent Benedeknek sok mondanivalója van az elvesztett prófétai dimenzióról. Ő meg volt győződve arról, hogy Isten szívesen szól jelentéktelen személyek által, ezért a jellegzetes bencés vezetési mód azt jelenti, hogy különösen ügyelünk azokra, akiktől semmit sem várunk. Éppen a fontos ügyekben kellene meghallgatnunk a fiatalokat. Ezzel szemben néhány újonnan kinevezett bíboros túl van a kilencvenen. „Talán nem kell foglalkoznunk fontos ügyekkel... Vagy talán ez az oka annak, miért vált elfeledett dimenzióvá az egyház prófétai dimenziója.”

Werlen kiemelte: Szent Benedek azt is hangsúlyozza, hogy ha egy vendég valamit kritizál, akkor az apát gondosan fontolja meg az ügyet, mert Isten talán éppen e célból küldte a vendéget. „Rendszerint nem így szoktunk bánni a kritikásokkal. Talán ez is oka annak, hogy a prófétai dimenzió elfeledett dimenzió.”

Forrás: Imprimatur 2011/5

